

Skriftlig innspill fra NHO Elektro

Høring: Industrien - konkurransekraft for en ny tid

Innspillsdato: 23.04.2025

Meld. St. 16 (2024–2025) Industrien – konkurransekraft for en ny tid

NHO Elektro viser til Meld. St. 16 (2024–2025) Industrien – konkurransekraft for en ny tid, og vil med dette gi våre synspunkter. Vi representerer virksomheter innen elektro, ekom, automatisering og teknisk systemintegrasjon, som samlet utgjør en kritisk del av verdikjeden i norsk industri.

Industrimeldingen løfter frem industriens betydning og de store omstillingene næringslivet står overfor. Det er positivt at meldingen anerkjenner at norsk industri skal ha tilgang på ren og rimelig kraft, kompetent arbeidskraft og være ledende i bruk av ny teknologi. Denne tilnærmingen reflekterer i stor grad innspillene fra oss og andre i næringen.

Vi merker oss særlig følgende positive elementer i meldingen, som vi støtter:

- Digitalisering og automatisering som nøkkel til konkurransekraft: Meldingen beskriver hvordan effektiv og bærekraftig produksjon forutsetter digitalisering, kunstig intelligens og automatisering. Regjeringen signaliserer et høyt ambisjonsnivå på dette området, noe vi er glade for. Våre medlemsbedrifter og deres kunder ser at økte investeringer i automatisering, sensorteknologi og robotikk er avgjørende for å heve produktiviteten og sikre konkurransekraften. Vi støtter derfor regjeringens fokus på å styrke forskning, innovasjon og kompetanse knyttet til avansert produksjonsteknologi. Det er også bra at meldingen adresserer cybersikkerhet og sårbarheter som følger med digitaliseringen – vi anser dette som et viktig premiss for en trygg vellykket digital omstilling.
- Kompetanse, rekruttering og fagskoler: Vi er tilfredse med at meldingen tar for seg industriens kompetansebehov. Vi vil særlig fremheve støtten til fagskoleutdanning og etter- og videreutdanning. Som meldingen påpeker, utdanner fagskolene kandidater det er stor etterspørsel etter i arbeidslivet, spesielt innen tekniske fag. Dette samsvarer med vårt innspill om å bygge bro mellom utdanning og industriens behov. Vi opplever allerede i dag knapphet på kvalifiserte fagarbeidere, mellomledere og ledere. Styrket satsing på yrkesfag, fagskole og livslang læring er viktig. Stortinget må følge opp at midler og tiltak blir tatt inn i kommende budsjetter, slik at industrien og økosystemene rundt får nødvendig kompetansetilførsel.

- Kraft, nett og energieffektivisering: Særlig positivt er det at meldingen forplikter seg til en bred satsing på energieffektivisering, fornybar kraftutbygging (vann, vind, sol) kombinert med styrking av strømmettet og forbrukerfleksibilitet. Våre medlemsbedrifter merker at tilstrekkelig kapasitet i strømmettet er en flaskehals flere steder i landet. Vi deler derfor synet om at investering i nettet må fremskyndes, og vi støtter tiltak som kan raskere avklare nettilknytning for nye prosjekter. Vi er også tilfreds med at energieffektivisering fremheves som en “førsteprioritet” i kraftpolitikken. Industrien selv kan bidra med betydelige energibesparelser dersom det legges til rette for det. Støtte må innrettes slik at også industrien kan utløse “den billigste kilowattimen – den man ikke bruker.”
- Helhetlig verdikjedeperspektiv: Vi er glade for at meldingen omtaler verdikjedene i industrien og betydningen av teknologi-leverandørene. Det står beskrevet hvordan store industriforetak er avhengige av et nettverk av mindre leverandører, og hvordan skillet mellom industri og tjenester viskes ut. Vi støtter regjeringens ambisjon om at virkemidler skal komme hele bredden av industrien til gode, uavhengig av bedriftenes størrelse. Særlig vil vi fremheve behovet for å inkludere SMB-bedrifter i det grønne digitale skiftet. Vi mener at etablerte virkemidler som Skattefunn og Innovasjon Norges ordninger må utformes slik at også små aktører har kapasitet til å søke og delta. Vi tolker meldingen som at regjeringen er lydhør på dette punktet.

Selv om vi i all hovedsak er positive til meldingen og dens hovedretning, ser vi også noen forbedringspunkter og mangler som vi vil be komiteen merke seg:

- Manglende drøfting av hvordan politikk påvirker kraftpris: Tilgang på rimelig kraft er, som nevnt, et grunnpremiss for industrien. Derfor savner vi at regjeringen i meldingen ikke har vurdert hvordan konsepter som Norgespris for husholdningene vil virke på kraftprisen for industrien og næringslivet generelt. Vi oppfordre komiteen til å ta initiativ til en slik drøfting.
- Oppfølging av energieffektivisering og sluttbrukerfleksibilitet: Som nevnt er det bra at energieffektivisering omtales. Samtidig hadde vi forventet at meldingen ga et mer konkret veikart for å utløse potensialet. Energikommisjonen estimerte et betydelig sparepotensial i industrien, men meldingen sier lite om hvilke mål som skal settes eller hvordan fremdriften skal måles. Vi etterlyser her en sterkere politisk styring: Bør det f.eks. etableres en målsetning om X TWh redusert energibruk i industrien innen 2030, slik man har gjort for bygg? Vi anbefaler at Stortinget ber om en klarere plan for energieffektivisering. Tilsvarende gjelder sluttbrukerfleksibilitet: Teknologi for laststyring, lagring osv kan la industrien tilby fleksibilitet tilbake til kraftsystemet. Dette er så vidt nevnt i meldingen, men uten nye tiltak og insentiver. Vi foreslår at Stortinget ber regjeringen utrede markedsmekanismer som belønner industriaktører for å bidra med fleksibilitet. Slik kan man redusere behovet for kostbare og tidkrevende nettinvesteringer.
- Sirkulær økonomi og nye grønne arbeidsplasser: Vi savner et tydelig signal om gjenvinningsindustrien for elektrisk og elektronisk avfall i meldingen. Regjeringens generelle handlingsplan for sirkulær økonomi er bra, men vi mener det trengs et fokus på enkelte bransjer, slik som EE-avfall/gjenvinning, batterigjenvinning og ombruk av elektrisk materiell. Dette representerer

et stort uutnyttet potensial for både klima og verdiskaping. Vi oppfordrer komiteen til å understreke i sin innstilling at industriell sirkularitet – å utvikle prosesser der avfallsstrømmer blir til nye produkter – bør få økt prioritet. Konkret foreslår vi at myndighetene utreder barrierer og muligheter for økt materialgjenvinning i elektrobransjen, i samarbeid med bransjen selv. Slik kunnskap kan danne grunnlag for nye tiltak (for eksempel innovasjonsprogrammer eller investeringsstøtte til gjenvinningsanlegg) som igjen skaper arbeidsplasser og reduserer behovet for jomfruelige råvarer.

- Internasjonal konkurranse – behov for tempo: Meldingen gir en god situasjonsbeskrivelse av EU og USA's industrisatsinger, men vi er opptatt av at Norge handler proaktivt i lys av dette. Vi konstaterer at regjeringen vil "følge utviklingen" og benytte eksisterende virkemidler. Etter vårt syn kan dette bli noe passivt. Norske bedrifter, særlig innenfor grønne teknologier, opplever nå aggressiv internasjonal konkurranse om investeringer. Vi foreslår at Stortinget i sin behandling vurderer om Norge bør øke rammene i virkemiddelapparatet for grønne industrielle satsinger. Samme med utnyttelse av handlingsrommet for statsstøtteregele for klimainvesteringer. Vi ber komiteen sikre at meldingen følges av konkret handling, slik at ambisjonene om at Norge skal være i front også realiseres i praksis.

Avslutningsvis vil vi fremheve at industrimeldingen i stor grad trekker opp de lange linjene som våre medlemsbedrifter er opptatt av. Nå gjelder det å gå fra ord til handling.

Vi håper Stortinget, gjennom sin behandling, vil bidra til å styrke de foreslåtte satsingene ytterligere og tette de hullene vi har påpekt. Vi og våre medlemsbedrifter står til disposisjon for videre dialog om hvordan vi i fellesskap kan skape en smartere, grønnere og mer konkurransedyktig industri i Norge.

Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 Oslo
Sentralbord: 23 31 30 50

Ansvarlig redaktør: Mona Mortensen Krane
Nettredaktør: Lars Henie Barstad